Cantonspark

Vrienden van het Cantonspark

Nieuwsbrief december 2024

Nieuwsbrief Cantonspark

REDACTIE

Rob Samson, Angelique Bosch van Drakestein, Christine Schut, Greet de Lange, Geertje Bakker

Stichting Vrienden van het Cantonspark

Secretaris:
Mevr. G.H.J. de Lange - Meijer,
Rembrandtlaan 29, 3741TA Baarn.
Tel: 035 - 541 3356.

secretariaat©cantonspark.nl.

website www.cantonspark.nl

Omslag: Indische Paardenkastanje (*Aesculus indica*).

INHOUD

1 Voorwoord
4 Cantonspark kalender 2025
5 Excursie donateurs 2024
10 Pelicanos, pelikaan of pellikaan?
11 Bomen met de beheerder
14 Paddenstoelen zoeken in het Cantonspark
17 Kornoeljes
26 Vriend van het Cantonspark
31 *Wollemia nobilis*

Vrijwilligers gevraagd

Iedere eerste en derde zaterdag van de maand wordt er in het park gewerkt. Er wordt begonnen om 9.30 uur, en de koffie-/theepauze is rond half elf. Het verzamelpunt is de werkschuur, bereikbaar met de fiets via het grote hek om de hoek van de Piet Heinlaan. Nieuwe groene vingers zijn van harte welkom.

Het werk wordt begeleid door de beheerder, Hans Knotters, en enkele vrijwilligers die al lange tijd meedraaien. Gereedschap, koffie en thee worden verzorgd. Opgeven van tevoren is niet nodig; als u zin, tijd en gelegenheid hebt, bent u van harte welkom!

Voorwoord

De tijd vliegt, het is alweer december als deze Nieuwsbrief verschijnt. De afgelopen maanden is er veel gebeurd. In de werkschuur heeft Eva van Duinkerken, samen met haar vader, een prachtig infobord gecreëerd in de originele kleur groen uit de beginjaren van de werkschuur. Daarbij is het niet gebleven, zij heeft ook gezorgd dat de werkbank mooi is gerestaureerd (zie foto's op de volgende pagina). Henk Vonk maakte niet alleen bordjes bij bomen maar ook een bord voor het ophangen van gereedschap. Mede door de fraaie en goed stapelbare stoelen heeft de werkschuur al een heel ander aanzien gekregen.

Er wordt hard gewerkt in het park en dat is goed te zien. Wekelijks op dinsdagmorgen door drie dames en een heer, op woensdagmorgen door zes heren.en op de zaterdag door zo'n twintig vrijwilligers. Het is een hechte groep, ook als het regent komen ze. De koffie wordt verzorgd door Herma Ras en Gabriëlle Kooiman, ook niet meer weg te denken. De jaarlijkse picknick in augustus was weer een succes, evenals de excursie naar Den Haag en Voorburg, Een verslag hiervan vindt u elders in deze Nieuwsbrief. Veel lovende reacties hebben ons na afloop bereikt. Tot slot iets over de Wintertuin.

Eva van Duinkerken aan het werk in de werkschuur met hulp van de timmerman van BVM Bouw Baarn.

De kraam van de Vrienden van het Cantonspark stond dit jaar weer op het Cultureel Festival.

Bedroevend is het dat deze nu al meer dan een jaar dicht is en de gemeente nog altijd verdeeld is over wat er moet gebeuren. In de op te richten nieuwe stichting participeert Wil de Vrey namens de Vrienden van het Cantonspark. Verkoop hebben wij in december 2023 al veroordeeld, net als Mooi Baarn. Wintertuin en Cantonspark horen onlosmakelijk bij elkaar. Alle lof voor de mensen van de Stichting tot behoud van de Wintertuin, zij bemiddelen tussen aanvragen voor gebruik van de Wintertuin en de gemeente. Hun mailadres staat op onze website. Zij maken de Wintertuin zelfs schoon. Een beetje minder besluiteloosheid en wat meer daadkracht zou mooi zijn, ook al opdat wij op de vele vragen, die wij krijgen kunnen antwoorden: "Binnenkort kunt u weer heerlijk op het terras zitten met prachtig uitzicht op het park."

Het Bestuur

Cantonspark kalender 2025

De kalender 2025 met de mooiste foto's van het Cantonspark is weer beschikbaar. U kunt de kalender dit jaar rechtstreeks via het secretariaat bestellen per mail (secretariaat©cantonspark.nl) of telefonisch op 035-541 3356. De kalender kost € 12,50. De kalenders zijn in Baarn ook te koop bij boekhandel Den Boer (Laanstraat). Voor verzending buiten Baarn worden er portokosten gerekend.

Met de maandkalender van het Cantonspark kunt u het hele jaar van het Cantonspark genieten. De kalender is voorzien van alle feest- en vakantiedagen van Nederland. Er is schrijfruimte voor afspraken.

Specificaties

- Ophangbare wandkalender met wire-on perforaties voor vlakke ophanging

- 12 maanden + jaaroverzicht 2026

- Afmetingen hangend 42 x 29,7 cm

Excursie donateurs 2024

Op zaterdag 19 oktober 2024 trokken we met 44 personen met chauffeur Jef van Kassingtours richting Den Haag (Clingendael) en Voorburg (museum Huygens-Hofwijck). Na wat regen mochten we genieten van een stralende herfstdag. Clingendael met de Japanse tuin is een van de mooiste landgoederen van Nederland, tussen Den Haag en Wassenaar. Op het landgoed Clingendael is nu het Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen gehuisvest en is een Nederlands onderzoeksinstituut, denktank en academie op het gebied van internationale betrekkingen. Pronkstuk is de Japanse Tuin, in 1913 aangelegd door freule Daisy (Marguerite barones van Brienen). Zij maakte bootreizen naar Japan en kocht daar tuinornamenten, planten en theepaviljoen). De tuin is 6800 m^2 groot, de grootste in Nederland. Het park is slechts 8 weken in het jaar geopend (2 weken in de herfst en 6 in het voorjaar).Het was vandaag daarom bijzonder druk, omdat het de eerste dag van de herfst was. De herfstkleuren waren prachtig. De natuur speelt een vooraanstaande rol, de paadjes slingeren en overal vind je symbolen. (o.a. de chrysant is een keizerlijk symbool). Er zijn 40 verschillende soorten mos, Japanse kers, esdoorn, blauwe regen, azalea.

De Japanse tuin van Clingendael.

De excursie naar het museum Huygens-Hofwijck te Voorburg

Alleen natuurlijke materialen (zoals bamboe en hout). De geschiedenis van Clingendael gaat terug tot de 16e eeuw. In 1591 werd het aangekocht door Philips I, zoon van Jan van Doubleth, procureur van het Hof van Holland en aanhanger van Willem van Oranje. Vanaf de 19e eeuw was het in handen van de familie Van Brienen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog verbleef Seyss-Inquart er enkele jaren. Momenteel is het een groot buitengebied, met onder andere nog een tennishuisje bij de voormalige tennisbanen.

Na een geslaagde broodjeslunch in de Theeschenkerij IJgenweis, gingen we met de bus naar museum Huygens-Hofwijck te Voorburg. Deze 17e-eeuwse Buitenplaats was het geesteskind van Constantijn Huygens: de dichter, musicus en met name secretaris van de Oranjes. Hij kon in Hofwijck ontsnappen aan het drukke Haagse Hof. Zijn zoon is Christiaan Huygens, de natuurkundige. De tuin heeft de vorm van het menselijk lichaam.(onderste deel moest wijken voor NS Station Voorburg). In het museum hebben we de Pronkzaal (eetzaal) kunnen bewonderen, de bibliotheek, de zolder boven is gewijd aan zoon Christiaan, natuurkundige bekend door o.a. slingeruurwerk en middelpuntvliedende kracht. Na een kopje koffie/thee met friandises in het souterrain in de keuken trokken we op tijd weer naar Baarn.

Dank aan allen voor hun inzet en aanwezigheid!

Wil de Vrey-Vringer, Baarn (met foto's van Leendert van Zanten en Henk Vonk).

Pelicanos, pelikaan of pellikaan?

Zo'n 30 jaar geleden vervaardigde kunstenaar Ruurd Hallema het vogelbeeld dat sindsdien de vijver in het Cantonspark verfraait. In een overzicht van zijn beelden die in de vrije ruimte geplaatst zijn, vinden we dit beeld terug met als titel Pelicanos (1994). Delen van zijn werk zijn gepatineerd waardoor een dof uiterlijk ontstaat, andere delen zijn juist gepolijst, zodat deze tegenstelling het werk spannender maakt. De kunstenaar werkte aan dit bronzen beeld in opdracht van Maaike Pellikaan (1931-2024) die het de gemeente Baarn aanbood.

Zaterdag 12 oktober 2024 werd bij de vijver een plaquette onthuld die duidelijk maakt dat dit beeld dan wel een pelikaan uitbeeldt, maar toch echt de naam Pellikaan draagt. In het bijzijn van enkele familieleden mocht kleinzoon Joep (met enige hulp) deze handeling verrichten. Zijn vader croste 31 jaar geleden al stoer op zijn tractor in het rond bij het tennishuisje.

Henk Vonk

Bomen met de beheerder

'Het park wordt steeds multifunctioneler gebruikt'

Op deze plek laten we tuinbaas/beheerder Hans Knotters aan het woord over de stand van zaken in het Cantonspark. We spreken hem op een mooie dag, eind oktober.

„Het gaat goed met het park", steekt Hans Knotters van wal. „ We hopen begin 2025 te starten met het opknappen van de stenen elementen, zoals de muren van de rozentuin en de colonnade. Momenteel wordt de oprit aangepakt van de dienstingang door leerlingen van de stratenmakersschool. Plus het straatwerk voor mijn kantoor en het hellinkje naar de rozentuin. Daar heb ik drie jaar om gevraagd, dus het is mooi dat dat nu wordt gerealiseerd. De oprit knapt er erg van op. Het mooie is dat hierbij klinkers worden gebruikt die elders in Baarn zijn verwijderd, dat scheelt een hoop geld."

Hij vervolgt: „Je merkt dat het park steeds multifunctioneler wordt gebruikt. Er worden steeds meer film-, foto- en bruidsreportages gemaakt en je ziet steeds meer sporters. Dat komt doordat, door de samenwerking tussen de

Foto (boven): Als Hans niet in het park is, is hij te vinden in zijn kantoor. Foto (onder): Leerlingen van de stratenmakersschool knappen de bestrating op. (foto: Hans Knotters). Foto pagina 13: Hans in het donker: De excursie in het donker is volgens Knotters voor herhaling vatbaar.

beheerder en de vrijwilligers, de staat van het onderhoud goed is. Ik krijg ook heel veel foto's toegestuurd van bezoekers, dat vind ik leuk." Het park wordt goed op orde gehouden, maar afgelopen zomer extra netjes omdat de dochter van Knotters begin augustus haar trouwfoto's maakte in het Cantonspark.

In oktober bracht het vrijwel voltallige college van burgemeester en wethouders een werkbezoek aan het Cantonspark. Ook gemeentesecretaris Cynthia Creveld was van de partij, evenals enkele ambtenaren. Knotters leidde het gezelschap rond door het hele park. „We hebben veel waardering voor de inzet van Hans en alle vrijwilligers voor het park", meldde verantwoordelijk wethouder Mark Eijbaard na afloop.

„Wat ik ook superleuk vond, was het Meten is Wetenproject van Adriaan Voeten. Daarbij heeft een klein groepje na zonsondergang gekeken welke dieren in het Cantonspark leven. Dat is zeker voor herhaling vatbaar en is denk ik ook leuk om een keer te organiseren voor onze vrijwilligers."

Verder meldt de beheerder dat het gereedschap is geïnventariseerd en bijbesteld. „Daar doet de gemeente niet moeilijk over. Wat we nodig hebben, mogen we bestellen", klinkt het tevreden. En het eind van het jaar is de periode van bladruimen. „De cyclus is weer bijna rond, ik ben benieuwd wat de winter ons gaat brengen."

Tekst & foto's: Christine Schut

Paddenstoelen zoeken in het Cantonspark

De Nederlandse Mycologische Vereniging (NMV), de paddenstoelen-vereniging van Nederland, organiseert elk jaar zowel een binnenlandse als een buitenlandse werkweek. Dit jaar vond de binnenlandse week plaats van 28 september tot 5 oktober, vanuit het NIVON-huis in Lage Vuursche. Het doel van deze week is dat ervaren en beginnende mycologen samen een aantal gebieden rondom de verblijfplaats verkennen. Tijdens de dagelijkse excursies worden de gevonden paddenstoelen op naam gebracht, zoveel mogelijk in het veld en bij twijfel na afloop in de werkruimte.

De werkruimte is gevuld met werktafels vol microscopen en binoculairs, en een halve boekenkast vol specialistische literatuur. De beginners krijgen uitgebreid les in het herkennen van de diverse families en proberen enkele vondsten op naam te brengen.

Als medeorganisator van de werkweek was het interessant om het Cantonspark op de lijst van excursies te krijgen, en dat is gelukt. Via Hans Knotters regelde ik van tevoren dat er die week niet werd gemaaid. Zonder paddenstoelen is er namelijk weinig te vinden in het gras. Als je het vergelijkt

met bijvoorbeeld een boom, kun je stellen dat de 'boom' onder de grond zit en dat alleen de vruchten zichtbaar boven de grond verschijnen. Het grootste deel van het organisme is dus niet zichtbaar. Soms zie je in een rot stuk hout witte draden; dat is de eigenlijke zwam. Met de paddenstoelen kunnen zwammen zich voortplanten door middel van sporen.

Er zijn veel verschillende verschijningsvormen. De bekendste is misschien wel de rood met witte stippen, een plaatjeszwam. Daarnaast kennen we bovisten, de gelige bolletjes op de grond die massaal in het bos te zien zijn. Verder zijn er boleten zoals het eetbare eekhoorntjesbrood, maar ook de pruikzwam, kogeltje, korstzwam, knotszwam en vele andere verschijningsvormen.

Alles wordt ingevoerd als waarneming in de verspreidingsatlas (verspreidingsatlas.nl). Daar wordt per kilometerhok (daarvoor is heel Nederland verdeeld in hokken) bijgehouden wat er is gevonden. Het Cantonspark vormt precies de grens tussen vier hokken. Van tevoren had ik geen idee wat we zouden vinden, maar gelukkig werd er best veel waargenomen en kwamen we niet verder dan één hok.

De Citroengele satijnzwam, *Entoloma pleopodium*, is een leuke vondst, en de *Azalea*-knopvreter komt veel vaker voor maar is minstens zo interessant. Op rhododendrons

Marina Jonxis (l) bekijkt samen met een collega een minuscule paddenstoel.

Cantonsparkvrienden Paul van Hutten en Marina Jonxis gezamenlijk op zoek naar paddenstoelen. Foto rechts: *Seifertia azalea*, een schimmel op the knoppen van Rhododendrons.

en azalea's zorgt de schimmel voor zwart wordende knoppen. Breek je zo'n knop eraf, dan zie je onder de loep zwarte steeltjes met een knop. Deze schimmel heeft op zich geen schijn van kans, maar een cicade boort een gat in de knop om haar eieren te leggen, en op die manier infecteert de cicade de plant met de schimmel.

Wist u dat er ook op mest schimmels groeien? Zelfs insectenpoppen zijn niet veilig voor schimmels. Het blad in het bos of langs het fietspad wordt door zwammen netjes opgeruimd, oftewel afgebroken, zodat de planten het volgende jaar weer beschikken over opneembare voedingsstoffen. Prachtig toch?

Heeft u een tuin? Probeer dan niet al het blad in de groencontainer te doen, maar laat ook wat liggen. De bomen en planten zijn u dankbaar... met medewerking van de schimmels. En als u gaat wandelen, let dan eens op de wonderbaarlijke verschijningsvormen van het schimmelrijk.

Tekst Marina Jonxis, foto's Christine Schut

Kornoeljes

Een geslacht uit de familie van de Cornaceae dat met zo'n 58 verschillende soorten verspreid is over het gehele noordelijk halfrond, dat wil zeggen voornamelijk in de wat noordelijker streken, voor zo ver ze voorkomen in de zuidelijke streken in de wat hoger gelegen gebieden. In ons land zijn alleen de rode, de gele en de Zweedse kornoelje inheems, zij het dat de gele alleen in het zuiden en de Achterhoek voorkomt en de Zweedse alleen in Drenthe en daar zeer zeldzaam is. Met name in China, Japan en in Noord-Amerika kent het geslacht veel vertegenwoordigers.

De naam *Cornus*, afgeleid van het Latijnse cornu, betekent hoorn en verwijst naar de hardheid van het hout. Een andere mogelijkheid is dat de naam is afgeleid van het Griekse kerasos voor kers. Dit zou dan verwijzen naar de vruchten van de *Cornus mas*, die ook wel eens kersen worden genoemd.

Het zijn veelal struiken of kleine bomen. Twee soorten, *Cornus suecica* uit arctisch Europa en Azië en *Cornus canadensis* uit Canada, zijn alleraardigste bodembedekkers. Ze hebben kleine (schijn)bloemetjes, waarop later rode besjes verschijnen.

Grondbedekkende dwergstruikjes van *Cornus canadensis* (boven) (© globeplants.com) en de Zweedse kornoelje *Cornus suesica* (onder) (© hovenier.nl).

Een typerend kenmerk het zijn de ronde tot ovale ongetande bladeren met een puntige top. Behalve bij twee soorten zijn ze tegenover elkaar geplaatst. Die twee zijn dan ook heel toepasselijk controversa (tegengesteld) en alternifolia (met afwisselend blad) genoemd. Heel opvallend is de nervatuur met een rechte hoofdnerf en even voor de bladrand met die rand meebuigende zijnerven. De nerven bevatten een rubberachtige stof, waardoor de bladhelften bij uit elkaar trekken met een soort draden aan elkaar blijven hangen. Dit verschijnsel komt meer voor bij tropische bomen. Bij de, overigens niet tropische, *Eucommia* in het Cantonspark wordt dit op de rondleidingen wel verteld. Vaak zijn de bladeren niet mooi glad, maar wat gegolfd een verschijnsel dat bij droogte meer opvalt. Veel soorten vertonen zich in het najaar met de mooiste kleuren van bleek geel tot donker purper.

De bloemen zijn meestal klein en niet zo opvallend, in kleine tuilen. Bij een aantal soorten zijn de steeltjes van die tuilen en de bloembodems vergroeid, de kleine bloempjes vallen nauwelijks op, de grote meestal witte schutbladen des te meer. Al weer veel jaren geleden zag ik de oost Amerikaanse *C. florida* in een net uitlopend voorjaarsbos, een onvergetelijk gezicht.

Cornus florida (© dianagabaldon.com).

Cornus florida (© theseedvine.com.au).

De vruchten zijn steenvruchten met een of twee vaak fel gekleurde zaden. Van sommige soorten zijn ze goed eetbaar, een enkele wordt daarom ook wel gekweekt zoals de geel bloeiende *Cornus mas*. De rode vruchten zijn zowel zoet als zuur van smaak. Ze worden wel verwerkt in marmelades, jams en sappen. Verder wordt er wel wijn van gemaakt. De vruchten bevatten veel vitamine C en worden dan ook wel ingezet tegen verkoudheid en dergelijke ongemakken. Hildegard von Bingen beveelt ze aan als geneesmiddel tegen ontsteking van de dikke darm, rauw of als gelei. Ook de framboosachtige vruchten van de *Cornus kousa* of Japanse kornoelje worden wel gegeten.

De inheemse *C. sanguinea*, de *C. alba* en meer soorten en hebben prachtige rode takken die in boeketten worden verwerkt. De takken zijn heel buigzaam en daarmee bijzonder geschikt om manden en fuiken van te vlechten. Ötzi, de ijsman uit ongeveer 3100 v Chr., had pijlen van kornoeljehout bij zich. Het hout van deze soort is bijzonder hard omdat het zo langzaam is gegroeid. Het wordt of werd wel ingezet als steel voor smeedhamers en slaginstrumenten. Stelen van kornoeljehout werden traditioneel als de beste beschouwd. Ook het hout van de zeer langzaam gegroeide gele *C. mas* is bijzonder zwaar. Het is of was eveneens in gebruik voor speren en werpspiezen en als handvat voor allerlei gereedschappen. De Italiaanse schaapherders maakten er hun stokken van.

Vruchten van *Cornus kousa*

Foto boven: de vruchten van *Cornus kousa*. Foto's onder: gelei van de Japanse kornoelje en jam van de gele kornoelje (© mergenmetz.nl/recepten).

De bloemen, takken en vruchten van *Cornus mas*.

Tegenwoordig zijn de kornoeljes vooral belangrijk vanwege hun aantrekkelijkheid voor tuin en park. De belangrijkste zijn de Japanse kornoelje of *Cornus kousa* met haar kleine bloemhoofdjes en de vier grote witte schutbladenprachtige bloemen er omheen, de *C. florida* en de *C. nuttallii*. De *C. nuttallii* en *C. kousa* zijn beide in het park vertegenwoordigd. Een vruchtje van de kousa maakt deel uit van het embleem van ons park.

De grootste soorten, de boomvormige Amerikaanse *C. alternifolia* en de nog wat grotere *C. controversa*, kunnen wel tot 15 m hoog worden. Wanneer zij in bloei staan met een veelheid aan witte bloemschermen zijn zij ronduit spectaculair. Daarop volgen dan de schermen met de besjes en nog wat later schitterende herfstkleuren.

Cornus nuttallii (boven) (© trees.stanford.edu) en *Cornus kousa* (onder) twee soorten die in het Cantonspark voorkomen.

Cornus controversa, die wel tot 15 m hoog kan worden (© promessedefleurs.com).

In Vlaanderen blijkt de uit Canada afkomstige *C. stolonifera* zich agressief te gedragen, zodat men overweegt hem op de rode lijst te zetten. Zoals de naam al aangeeft vormt hij uitlopers of liever, de takken buigen naar de grond waar ze wortel schieten. Ook deze soort heeft knalrode of geelachtige takken.

Cornus stolonifera verspreidt zich agressief in Belgie (© garmundo.be)

Er wordt veel gekweekt met Cornussen. Zo zijn er nu ook variëteiten met (diep)roze "bloemen", soorten met heel licht, wittig en roze geblaterte in de etages van de takken. Kortom, het is een boompje of struik om in de tuin te hebben mits men er de ruimte voor heeft.

Geertje Bakker

Literatuur:

J.P. Mauritz: Het geslacht Cornus. Boomzorg, 2016 nr.6, blz.56 – 67;

Wikipedia;Eric Duiverman: Hunebednieuwscafé 2 november 2024.

Vriend van het Cantonspark

'Ik zie de vrijwilligers als mijn vrienden'

Het Cantonspark heeft gelukkig vele vrienden. U als lezer van deze nieuwsbrief rekent zich daar ongetwijfeld ook toe. Op deze plek willen we elke uitgave een vriend -vrijwilliger, donateur, bestuurslid- van het Cantonspark aan u voorstellen. Wat is voor hem of haar de reden zich belangeloos in te zetten voor het behoud van het park. In deze editie: beheerder Hans Knotters.

,,Mijn ouders kwamen graag bij mijn opa en oma die in Baarn woonden. Ze gingen dan altijd naar het Cantonspark, vertelde mijn oudste zus Janny me. Misschien ben ik wel verwekt in het park." Beheerder Hans Knotters is bij uitstek 'Vriend van het Cantonspark'. Sinds vijf jaar is het zijn taak ervoor te zorgen dat het park goed wordt onderhouden. ,,Ik heb de mooiste werkplek van Baarn, ik beschouw dit bijna als mijn eigen tuin, mijn eigen park", lacht de Baarnse gemeenteambtenaar, terwijl hij een zwart-wit foto laat zien van zijn moeder als jonge vrouw poserend op de colonnade. ,,Deze foto kwam tevoorschijn toen mijn moeder een paar jaar geleden op 93-jarige leeftijd is overleden."

Bij mooi weer zit Hans Knotters op het bankje voor zijn kantoor. Hier met Marijke Helwegen.

Hans Knotters (1961) is geboren in Oudewater waar zijn ouders een tv- en grammofoonplatenzaak hadden, in een gezin met drie zussen. Toen Hans vijf jaar oud was verhuisde het gezin naar Baarn waar Hans' vader de fietsenzaak van zijn ouders overnam in de Bosstraat. ,,We gingen daar ook wonen, in dat pand is nu Zonwering Midden Nederland gevestigd." Als enige zoon in het gezin had hij de fietsenzaak kunnen overnemen, dat was zakelijk gezien een gespreid bedje. ,,Maar ik was toen al veel buiten en met vogels bezig, die had ik toen al. Dus een fietsenzaak overnemen en de hele dag binnen werken, was helaas niets voor mij. Wel jammer, omdat mijn overgrootvader al fietsenmaker was." In zijn vrije tijd kweekt Hans Knotters zebravinken. ,,Ik ben geen fietsenmaker geworden, maar je band plak ik met mijn ogen dicht."

Hans' herinneringen aan het Cantonspark gaan ver terug. ,,Ik weet nog dat ik vroeger in de Wintertuin kwam toen het nog een tropische kas was. Het was er bloedheet en er groeiden bananenbomen en allerlei tropische planten, zoals orchideeën. Er stroomde ook een beekje met vissen doorheen, ik vond dat prachtig. Je moest toen nog entree betalen voor zowel het park als de kas", blikt Hans terug.

In januari was Hans Knotters 35 jaar in dienst van de gemeente Baarn. Dat werd gevierd in de werkschuur met collega's uit de binnen- en buitendienst, zijn gezin en bestuursleden van Stichting Vrienden van het Cantonspark. ,,Ik was jarenlang assistent

Jo Knotters, de moeder van Hans, op jonge leeftijd bij de colonnade (Privéfoto)

groenbeheerder bij de gemeente Baarn, tot ik een burn-out kreeg. Ik zag de afkeuring op me afkomen, maar dat wilde ik niet. Ik was toen een jaar of 56 en wilde niet thuis komen te zitten. In overleg ben ik, op mijn initiatief, begonnen met reïntegreren op de Algemene Begraafplaats in Baarn. Dat heb ik een jaar gedaan. Dat was niet altijd even leuk. Soms kwamen mensen hun laatste rustplaats uitzoeken en ook kinderbegrafenissen hakten erin", vertelt Knotters.

„Toen hoorde ik dat Eemfors zich terugtrok als beheerder van het Cantonspark. Toen dacht ik: 'dat is dé plek voor mij'. Van mijn toenmalige leidinggevende mocht ik het een jaar proberen. Toen ik hier kwam was het kantoor smerig en was het park nog niet gerenoveerd. De grote onderstenen staken door de paden en het park was volgegroeid met bramen en brandnetels. Ook werd elk jaar het blad weggehaald. Als eerste ben ik begonnen met het blad in de borders blazen als voeding voor de bodem en planten."

Van zijn toenmalige manager mocht hij bestellen wat nodig was om zijn werk goed te kunnen doen. In het kantoor werd vervolgens de boel opgeknapt. Er kwam een

Koffie met vrijwilligers: Lies Posthumus Meyjes, Hans Knotters, Meral Akdag-Ülker, Harry Kelder en Hanneke Rutgers (vlnr) aan de koffie (foto: Christine Schut).

nieuwe vloer in en bijvoorbeeld een nieuwe toiletpot. ,,In het begin ging ik thuis naar het toilet, zo vies was het", geeft hij een voorbeeld van de situatie destijds. Er kwam ook gereedschap voor het onderhoud van het park.

,,Ik moest ook met de vrijwilligers gaan samenwerken. Dat was wel een dingetje in het begin. Dat was ik niet gewend en de meesten werkten er al lang, die hadden hun eigen werkwijzen en inzichten. Maar we zijn naar elkaar toegegroeid. Ik zie ze inmiddels niet als vrijwilligers maar als vrienden." De vrijwilligers zijn op dinsdag, woensdag en zaterdag in het park te vinden.

Wie Hans Knotters kent, roemt zijn kennis van bomen, planten en dieren. En als hij iets niet weet, zoekt hij het voor je op. ,,Ik heb de tuinbouwschool in Naarden afgerond en daarnaast opleidingen tot vakbekwaam hovenier en tuinarchitect. Ook heb ik opleidingen genoten op het gebied van flora & fauna en tot boomveiligheidsadviseur. De mooiste bomen in het park vind ik de Perzische slaapboom voor de Wintertuin en de grote beuk bij de ingang aan de Faas Eliaslaan."

,,Mijn favoriete plek in het Cantonspark is ergens langs de vijver, want daar gebeurt van alles met vissen, vogels en insecten. Het leukst aan mijn werk vind ik de

De favoriete plek van Hans Knotters in het Cantonspark.

vrijheid die ik heb en het omgaan met vrijwilligers en bezoekers." Iedereen die het Cantonspark bezoekt kan van Hans koffie krijgen. Bij voorkeur drinkt hij die zelf in de zon op het bankje voor zijn kantoor.

Hans Knotters gaat richting zijn pensioen, maar heeft al aangegeven ook na zijn pensionering nog enkele dagen per week in het Cantonspark te willen blijven werken. Zowel zijn werkgever als enkele vrijwilligers hebben enthousiast gereageerd op dit voornemen.

Tekst en foto's: Christine Schut

Wollemia nobilis

Tijdens de botanische fair van 4 juli 2015, die ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van het Cantonspark werd gehouden, werd door de Stichting Vrienden van het Cantonspark een exemplaar van de Wollemia den aangeboden aan toenmalige Baarnse wethouder Jan Baerends. Deze plant werd gekozen, omdat het een unieke en zeer aparte botanische soort is. Helaas heeft dit exemplaar niet overleefd, maar gelukkig werd een nieuwe boom in 2022 geplant, die zich nu goed heeft ontwikkeld.

Wollemia nobilis werd in september 1994 door de botanist David Noble ontdekt tijdens een trektocht in Australië. In een kloof in het Wollemi National Park in Nieuw- Zuid-Wales, 150 km ten noordwesten van Sydney, trof hij enkele opvallende bomen aan die hij niet kon thuisbrengen. Noble liet de plant aan verschillende Australische wetenschappers zien, maar zij konden de soort niet identificeren. Samen kwamen ze uiteindelijk tot de conclusie, dat het om een nieuwe plantensoort moest gaan binnen de slangendenfamilie (Araucariaceae). Binnen de slangendenfamilie worden naast Wollemia de geslachten Araucaria en Agathis onderscheiden. *Wollemia* vertoont

Ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van het Cantonspark, werd een *Wollemia* geplant doot Jan Baerends, Angelique Bosch van Drakestein en Hans Knotters.

kenmerken van beide geslachten, maar heeft ook kenmerken die uniek zijn voor deze plant. Een nieuwe geslacht Wollemia werd voorgesteld met de officiële botanische naam *Wollemia*. In het Engels wordt deze boom de *Wollemia* pine (den) genoemd. Om *Wollemia* te beschermen tegen ziektes en verzamelaars wordt hun precieze locatie binnen het Wollemi National Park strikt geheimgehouden om de menselijke activiteit in hun leefgebied tot het minimum te beperken. De locatie is alleen bekend bij een beperkt aantal onderzoekers. In haar natuurlijke habitat is *Wollemia nobilis* een groenbljvende, eenhuizige boom, die 40 meter hoog kan worden. De doorsnede van de stam kan 1,2 m bedragen. Kenmerkend is dat de schors bij oudere bomen donkerbruin en knobbelig is en dat de boom gewoonlijk meerdere stammen heeft. Het stuifmeel van *Wollemia* lijkt sterk op die van het fossiele geslacht *Dillwynites*. Dit geslacht is bekend vanaf het late Krijt (circa 91 miljoen jaar geleden). Fossiele sporen van dit geslacht zijn gevonden in Oost-Australië (circa 91 miljoen jaar oud) en in Nieuw-Zeeland (circa 70 miljoen jaar oud). Tot dan dacht men dat de verder onbekende soort die dit stuifmeel voortbracht, was uitgestorven. Nu bleek dit dus een nauwe verwant van *Wollemia nobilis* te zijn. Door de fossiele vondsten van het geslacht *Dillwynites* kan men dus stellen dat *Wollemia*-achtige planten al 91 miljoen jaar of zelfs langer bestaan.

De typische platte en leerachtige bladeren van *W. nobilis.*

Om *Wollemia* te behoeden voor uitsterven en de populaties in het wild te beschermen werd het "Wollemi Pine Recovery Plan" opgesteld door de Royal Botanic Gardens in Sydney en de New South Wales National Parks and Wildlife Service. De beste methode om de boom voor uitsterven te behoeden was om *Wollemia* wereldwijd beschikbaar maken voor het grote publiek. De plant blijkt onder de juiste omstandigheden vrij gemakkelijk te stekken en een groot percentage van de stekken schieten ook wortel. Op internet zijn er een aantal webshops, waar stekken te koop zijn. Sinds juni 2005 is in de Nationale Plantentuin van België te Meise het eerste exemplaar in de Lage Landen te bewonderen. Tegenwoordig staat *Wollemia* ook in andere botanische tuinen in Nederland en België. Het Pinetum Blijdenstein in Hilversum zijn door de "Botanic Gardens of Sydney" gevraagd om mee te doen aan het bijzonder internationaal project over de conservering van de genetische lijnen van *Wollemia nobilis*.

De laatste jaren worden de bossen in Zuid-Australië bedreigd door hevige bosbranden met het grote gevaar dat zeldzame soorten zullen verdwijnen. In het Cantonspark staat nu een gezond exemplaar en het is goed te weten dat wij een bijzondere boom en bedreigde soort in onze collectie hebben.

Rob Samson

Stichting Vrienden van het Cantonspark
Secretaris: Mevr. G.H.J. de Lange-Meijer
Rembrandtlaan 29, 3741 TA Baarn.
Tel: 035 - 541 3356.
Email: secretariaat©cantonspark.nl
www.cantonspark.nl